

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/28/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1415204660
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1415204660.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: B. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, dieťa rodičov: matka - O. T., trvale bytom X., I. XX, zastúpená JUDr. Renátou Barbušovou, advokátkou, AK Štúrova 13, P.O.Box 154, Bratislava a otec - X. T., trvale bytom X., I. XX, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č.k. 13P 79/2015-29 zo dňa 8.4.2015, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k.
zo dňa 8.4.2015 p o t v r d z u j e .

13P 79/2015-29

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava IV uznesením č.k. 13P 79/2015-29 zo dňa 8.4.2015 nariadil predbežné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletú B. T., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumu 50,- eur mesačne od 8.4.2015 do 25. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vo zvyšnej časti návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Okresný súd Bratislava IV rozhodol na základe návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý podala matka dňa 31.3.2015 a ktorým žiadala, aby súd nariadil predbežné opatrenie a zveril maloletú B. T., nar. XX.XX.XXXX do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 300,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Matka návrh odôvodnila tým, že s otcom od 19.12.2014 nevedú spoločnú domácnosť, nakoľko sa matka pre neznesiteľnú situáciu spoluzitia s odporcom odsťahovala aj s maloletou zo spoločnej domácnosti k svojim rodičom na adresu U. Š., U. XXX a manželia tiež spoločne nehospodária. Uviedla, že odchod zo spoločnej domácnosti bol veľmi dramatický, keď jej otec nedovolil vziať si ani svoje osobné veci a fyzicky ju napadol aj pred maloletou, ktorá sa od strachu skryla do skrine. Odchod matky bol vyvolaný aj násilníckym správaním sa otca k nej, z ktorého mala strach, čo preukázala lekárskou správou zo dňa 17.10.2014. Matka je od 18.12.2014 nezamestnaná, evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava a rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava zo dňa 27.1.2014, jej bola priznaná dávka v nezamestnanosti vo výške 317,- eur mesačne a okrem toho matka iný príjem nemá. Otec je živnostník a matka o jeho príjme nemá vedomosť, nakoľko k jeho príjmu nikdy nemala prístup. Maloletá vzhľadom na pretrvávajúce zdravotné problémy na odporúčanie lekárov, absolvovala liečebný 2-týždňový pobyt v Dolnom Smokovci v čase od 2.2.2015 do 14.2.2015 s nákladmi na liečebný pobyt vo výške 137,- eur, ktoré matka uhradila. Matka tvrdila, že otec ju opakovane zastrašuje, sleduje a vyhráža sa jej, maloletú manipuluje, používa ju ako zbraň medzi rodičmi, čím jej spôsobuje psychickú traumu. Maloletú manipuluje aj tým, že ju straší "Bohom", musí sa neustále a to aj pred každým jedlom modliť. Matka z toho dôvodu navštevuje s maloletou Psychologickú ambulanciu T.. H. O.. Otec sa správa k nej nebezpečne, vyhráža sa jej, ohovára ju, sleduje ju a matka sa bojí a tiež bola nútená podať na Obvodné oddelenie PZ Poprad oznámenie o nebezpečnom prenasledovaní zo strany manžela X. T.. Z dôvodu, že otec si neplní vyživovaciu povinnosť voči maloletej, matka žiadala, aby súd uložil

otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 300,- eur mesačne. Okresný súd na základe podaného návrhu matky rozhodol podľa § 74 ods. 1, § 75 ods. 6 a § 75 ods. 8 Občianskeho súdneho poriadku a na základe zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že sú splnené zákonné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia a zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky, pretože matka osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov rodičov maloletej, nakoľko v konaní bolo preukázané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, v prípade ak by súd návrhu nevyhovel a pomery rodičov maloletej neupravil.

Súd vychádzal z potrebnej ochrany záujmov maloletého dieťaťa a prihliadol aj na tvrdenia matky o tom, že otec má vážne problémy s ovládaním svojho hnevu a tvrdenia o tom, že fyzicky a psychicky týral matku a to aj pred maloletou a tiež, že opakovane matku zastrašuje, sleduje ju a vyhráža sa jej, v dôsledku čoho bola matka nútená podať na OO PZ Poprad oznámenie o nebezpečnom prenasledovaní zo strany manžela X. T..

Podľa názoru súdu je predbežné opatrenie v záujme maloletej, nakoľko súčasná situácia môže veľmi nepriaznivo vplyvať na riadny duševný, fyzický vývoj a psychiku maloletej a teda je potrebné predbežne zveriť maloletú do starostlivosti matky. Okresný súd zároveň uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 50,- eur mesačne vzhľadom k tomu, že otec si neplní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť.

Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie otec maloletej dňa 30.4.2015, v ktorom žiadal, aby súd zveril maloletú do osobnej starostlivosti otca s tým, že styk matky s maloletou sa neupravuje a zostáva neobmedzený, alternatívne žiadal, aby súd zveril maloletú do striedavej osobnej starostlivosti rodičov tak, že matka aj otec sú povinní, aj oprávnení zabezpečovať osobnú starostlivosť striedavo v dvojtyždňových intervaloch. Otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť počnúc prvou sobotou po nadobudnutí vykonateľnosti tohto uznesenia, kedy maloletú prevezme pred bydliskom matky v U. Š. na ulici U. XXX/XX o 14,00 hod. a matka maloletú prevezme po uplynutí druhého týždňa v sobotu o 14,00 hod. pred bytom otca na I. XX, X. s tým, že obidvom rodičom má súd uložiť povinnosť maloletú v stanovenom čase riadne pripraviť a odovzdať do osobnej starostlivosti druhého rodiča. V odvolaní otec namietal, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné zistiť, na základe akého dôkladného zváženia všetkých skutočností súd rozhodol, pretože tento záver nijako neodôvodnil, pričom len uviedol, že zobral do úvahy tvrdenia matky, že otec má problémy s ovládaním svojho hnevu, že psychicky a fyzicky týral matku a podobne. Súd tiež uviedol, že matka bola nútená podať oznámenie o nebezpečnom prenasledovaní, ktoré však podľa jeho názoru matka podala účelovo. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, akou úvahou súd dospel k záveru, že matka bola nútená podať toto oznámenie o nebezpečnom prenasledovaní a tak je možné predpokladať, že súd si len osvojil tvrdenia matky, že ju manžel psychicky a fyzicky týral, i keď týrala ona manžela, napr. tým, že ho roky podvádzala s milencom vo veku svojho otca, čo sama uviedla vyšetrovateľovi v inom vyšetrovacom spise. Ďalej z odôvodnenia uznesenia nie je jasné, prečo si súd osvojil tieto nepodložené tvrdenia matky a tvrdeniam otca nevenoval žiadnu pozornosť a tiež akou úvahou súd dospel bez ďalšieho k záveru, že tvrdenia matky sú pravdivé a tvrdenia otca nie sú pravdivé, pričom na tvrdenia otca súd odmietol prihliadnuť ešte pred tým, než sa vôbec s nimi oboznámil. Súd preto odôvodnil rozhodnutie len tým, že si osvojil tvrdenia matky o agresívnom a manipulačnom správaní otca, ktoré tvrdenie nemá relevantnú oporu v predložených dôkazoch. Oznámenie matky vypovedá len o tom, že matka bola oznámiť určitému štátnemu orgánu svoje subjektívne pocity z manžela a okrem toho vyšetrovateľ toto oznámenie po oboznámení s jeho obsahom a okolnosťami považoval za nedôvodné, tak ho odmietol a preto toto oznámenie ako dôkaz nemá žiadnu relevantnú výpovednú hodnotu. Otec uviedol, že aj on urobil oznámenie o problémoch, ktoré vznikajú dieťaťu i jemu v dôsledku konania matky a to na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny dňa 11.3.2015, ktorý zároveň vystupuje ako kolízny opatrovník maloletej a ktorý požiadal o pomoc v situácii, kedy matka svojvoľne rozhoduje o podstatných otázkach dieťaťa a to jeho obvyklom pobyte, návšteve predškolského zariadenia a absolútne maloletej neumožňuje stretávať sa so svojim otcom, čím porušuje ako maloletej, tak i otcove práva. Otec preto namietal, že mu matka bráni v styku s maloletou.

Podľa názoru otca je uznesenie okresného súdu arbitrárne a svojvoľné a je porušením ústavných práv otca a aj maloletej na súdnu ochranu. Poukázal na čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 51 ods. 1 Ústavy SR. Otec v odvolaní tiež uviedol, že dňa 16.3.2015 podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti, pretože matka zobrala dieťa z Bratislavy do obce pri Poprade a otcovi bránila a stále bráni v akomkoľvek kontakte s maloletou a vec je vedená pod sp.zn. 13P 64/2015. Ďalej uviedol, že dňa 31.3.2015 podala matka návrh na predbežné opatrenie na zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti a vec je vedená pod sp. zn. 13P 79/2015.

K dôvodom, pre ktoré matka podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, otec uviedol, že nie je pravda, že odchod manželky zo spoločnej domácnosti bol dramatický a nie je pravda, že ju fyzicky napadol, toto tvrdenie považuje za obzvlášť hrubo urážlivé voči jeho osobe a tiež nie je pravda, že maloletá sa skrýla od strachu do skrine. Tvrdil, že odchod manželky prebiehal kludne a pokojne, k čomu uviedol aj konkrétneho svedka pána L. W., J. X, X., ale súd sa jeho tvrdeniami vôbec neoboznámil a vo veci rozhodol. K tvrdeniu matky, že nebráni otcovi v stretávaní s maloletou uviedol, že toto je hrubé klamstvo a nesúhlasil s tým. Pokiaľ ide o predložený dôkaz zo Sociálnej poisťovne o príjme matky v poslednom zamestnaní, dávka v nezamestnanosti tvorí 50 % tohto príjmu vo výške 634,- eur, tento dôkaz je v rozpore s jej tvrdením v návrhu na rozvod, kde uvádza, že zarába 500,- eur v poslednom zamestnaní, preto matka nepravdivo uviedla túto skutočnosť. Nesúhlasil s tvrdením matky, že ju zastrašuje, sleduje a vyhráža sa jej, pretože je to tvrdenie nepravdivé a hrubo urážlivé voči jeho osobe. Tiež nie je pravda, že maloletú manipuluje a už vôbec nie, že sa jej vyhráža Bohom. Uviedol, že je kresťan - katolík, v tomto duchu svoju dcéru vychováva, na čo má plné ústavné, aj zákonné právo a v tomto duchu bola maloletá aj zapísaná do Cirkevnej škôlky, Bilíkova v Bratislave, ktorú aj navštevovala. Matka túto škôlku preferovala a momentálne jej ju vôbec neumožňuje navštevovať.

V závere svojho odvolania otec uviedol, že v prostredí otca je maloletá doma, nakoľko v ňom vyrastala 5 rokov a má kladný vzťah k obom rodičom s tým, že nebude matke brániť v styku s ňou, keď bude zverená jemu do osobnej starostlivosti a v podanom odvolaní otec žiadal, aby odvolací súd rozhodol, že predbežným opatrením zveruje maloletú B. T., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, súd predbežným opatrením styk matky s maloletou neupravuje a styk zostáva neobmedzený. Alternatívne otec v prípade, ak by sa súd s týmto petitom nestotožnil, žiadal nariadiť predbežné opatrenie v znení, že súd predbežným opatrením zveruje maloletú B. T., nar. XX.XX.XXXX do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a to tak, že matka aj otec sú povinní aj oprávnení zabezpečovať osobnú starostlivosť striedavo v dvojtýždňových intervaloch. Ako prvý je oprávnený a povinný zabezpečiť osobnú starostlivosť otec maloletej a to počnúc 1. sobotou po nadobudnutí vykonateľnosti uznesenia, kedy maloletú prevezme pred bydliskom matky v U. Š. na ulici U. XXX/XX o 14,00 hod. Matka maloletú prevezme po uplynutí druhého týždňa v sobotu o 14,00 hod. pred bytom otca na I. XX, X.. Obidvaja rodičia sú povinní maloletú v stanovenom čase riadne pripravenú odovzdať do osobnej starostlivosti druhého rodiča.

K odvolaniu otca maloletej sa kolízny opatrovník a ani matka maloletej na výzvu súdu zo dňa 30.4.2015 písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie okresného súdu je vecne správne.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania, alebo po začatí konania. V oboch prípadoch je možné ho nariadiť z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch typov predbežných opatrení je ich predbežný a dočasný charakter.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal, alebo niečo znášal.

Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné na vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej. Nemožno ho však vydať iba na základe tvrdení navrhovateľa, bez osvedčenia aspoň základných skutočností

umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Navrhovateľ preto musí už v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uviesť a opísať rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce vydanie predbežného opatrenia.

Matka maloletých detí v podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia tvrdila, že je potrebné upraviť pomery účastníkov, teda rodičov maloletej do času, kým súd rozhodne vo veci o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej, na základe návrhu, ktorý podala matka a ktorý je vedený pod sp. zn. 13P 293/2014.

Nariadenie predbežného opatrenia je podľa zákonných predpokladov uvedených v Občianskom súdnom poriadku prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi, že tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, že táto dočasná úprava je potrebná, že sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a že sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi a že účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci. Pri rozhodovaní o nariadení predbežného opatrenia súd skúma aj to, či návrh je prípustný z hľadiska ústavnoprocených princípov platných v civilnom procese, či je opodstatnený z hľadiska ochrany ústavou zaručených práv a slobôd, ktoré by mohli byť obmedzené, vylúčené, alebo suspendované výrokom predbežného opatrenia.

K námietke otca maloletej v podanom odvolaní, že súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré tvrdil v súvislosti s návrhom matky na nariadenie predbežného opatrenia a tiež namietal, že z odôvodnenia uznesenia nie je jasné, prečo si súd osvojil tieto nepodložené tvrdenia matky a tvrdeniam otca nevenoval žiadnu pozornosť a tiež akou úvahou súd dospel bez ďalšieho k záveru, že tvrdenia matky sú pravdivé a tvrdenia otca nie sú pravdivé, pričom na tvrdenia otca súd odmietol prihliadnuť ešte pred tým, než sa vôbec s nimi oboznámil. Súd preto odôvodnil rozhodnutie len tým, že si osvojil tvrdenia matky o agresívnom a manipulačnom správaní otca, ktoré tvrdenie nemá relevantnú oporu v predložených dôkazoch.

V súvislosti s uvedenou námietkou otca maloletej, ktorá sa týka nedostatočne vykonaného dokazovania pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia odvolací súd poukazuje na to, že už v návrhu na vydanie predbežného opatrenia, podaného pred začatím konania musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ v budúcom konaní domáhať. Pri zisťovaní skutočností potrebných pre nariadenie predbežného opatrenia nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Neznamená to však, že predbežné opatrenie možno vydať len na základe návrhu bez osvedčenia aspoň základných skutočností potrebných pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana.

Základným predpokladom prípustnosti a dôvodnosti predbežného opatrenia je tvrdenie a osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a nevyhnutnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi nimi. Predbežné opatrenie plní funkciu prostriedku regulujúceho právne vzťahy na obdobie po jeho vydaní a má preto výrazný preventívny zmysel i účinok, ktorý v naliehavých prípadoch môže zamedziť i vzniku škody, alebo inej ujmy a ak k nej došlo, predbežným opatrením je možné zabrániť jej rozširovaniu. Vydanie predbežného opatrenia vo všeobecnosti teda predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe predbežnej úpravy a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov by bolo právo niektorého z účastníkov ohrozené. V každom prípade je však potrebné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Predbežné opatrenie má teda charakter provizórneho riešenia vzťahov medzi účastníkmi a má miesto vtedy a tam, kde v konkrétnom prípade je odôvodnená obava, že jeho nenariadením by sa podstatne zhoršila právna pozícia navrhovateľa v danom právnom vzťahu.

Účelom predbežného opatrenia v konaní o výchove maloletých detí je dočasná úprava pomerov budúcich účastníkov konania, resp. ochrana potenciálneho výkonu rozhodnutia, ktorý by mohol v budúcnosti byť ohrozený. Osobitosť inštitútu spočíva v skutočnosti, že ide o súdnu úpravu, avšak pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Toto opatrenie má mať výnimočný charakter, v prípade rozhodnutí o výchove maloletých detí má svojim spôsobom smerovať k ich „prežitiu“. Z tohto hľadiska právna úprava

zodpovedá Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý zaraďuje právo na prežitie medzi právami dieťaťa na popredné miesto.

V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

V zmysle článku 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

Matka maloletých detí v podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia tvrdila, že je potrebné upraviť pomery účastníkov, teda rodičov maloletej do času, kým súd rozhodne vo veci o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej.

Z návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia a tiež z odvolania otca vyplýva, že rodičia sa nedokážu dohodnúť, ktorý z rodičov bude poskytovať maloletej osobnú starostlivosť, keď v súčasnej dobe rodičia spolu nežijú, matka sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti a obaja rodičia majú záujem, aby práve im bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti.

V danej veci súd prvého stupňa rozhodol správne, keď vo veci nariadil predbežné opatrenie, ktorým upravil práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom, pretože je potrebné stabilizovať vzťahy medzi rodičmi ohľadne výchovy a starostlivosti do skončenia konania vo veci o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej.

Treba zdôrazniť, že predbežné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom a nie konečným rozhodnutím vo veci samej.

Preto v súčasnej dobe, keď je maloletá v osobnej starostlivosti matky, nie je dôvod vzhľadom na obsah spisu a tvrdenia matky aj otca, ktoré zo spisu vyplývajú, aby súd uložil povinnosť matke odovzdať dieťa do starostlivosti otca v zmysle § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Dôvodné pritom je tvrdenie matky, že rodičia sa nevedia dohodnúť na to, ktorý z nich bude mať dieťa v osobnej starostlivosti do rozhodnutia súdu, pretože ako aj z obsahu odvolania otca vyplýva, nesúhlasí s rozhodnutím súdu a s návrhom matky na zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti, ale žiada, aby bola maloletá jemu zverená do osobnej starostlivosti.

Vychádzajúc z týchto tvrdení rodičov maloletej je nepochybne preukázané, že skutočne sa nedokážu dohodnúť na starostlivosti o dieťa a na podstatných otázkach týkajúcich sa maloletej a preto je správny záver okresného súdu, že v danom prípade je potrebné nariadiť predbežné opatrenie a rozhodnutím súdu upraviť vzťahy medzi rodičmi tak, aby bol výkon ich práv a povinností v súlade so záujmom maloletej.

Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým nariadil predbežné opatrenie a zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Odvolaním bol napadnutý tiež výrok uznesenia okresného súdu, ktorým uložil povinnosť otcovi platiť výživné na maloletú v sume 50,- eur mesačne. V podanom odvolaní otec maloletej tvrdil, že rozhodnutie okresného súdu nie je správne, pretože matka maloletej zavádza súd nepravdivými, účelovými a zavádzajúcimi informáciami a nesúhlasil ani s týmto výrokom uznesenia Okresného súdu a žiadal maloletú zveriť do jeho osobnej starostlivosti. Podľa odvolateľa súd rozhodol na základe nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.).

Podľa § 76 ods. 1 písm. a/ O.s.p., podľa ktorého predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby platil výživné v nevyhnutnej miere.

V zmysle tohto ustanovenia výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných, osobných a životných potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného. Výživné priznané predbežným opatrením má nevyhnutnú mieru jeho plnenia aj pre oprávnenú osobu a má postačovať na uhrádzanie základných životných potrieb.

Predbežné opatrenie, ktorým súd ukladá platenie výživného v nevyhnutnej miere možno nariadiť bez zreteľa na to, o aké výživné ide. Dôležité je len to, že sa uplatňuje nárok na výživné, ktorého právny dôvod spočíva v ustanoveniach Zákona o rodine, to znamená, že výživné poskytované na inom než zákonom podklade nemožno chrániť predbežným opatrením.

Z ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Medzi jednotlivými druhmi vyživovacej povinnosti má vyživovacia povinnosť rodičov k deťom významné postavenie. Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve. Pre zákonný vznik tejto vyživovacej povinnosti je relevantnou objektívna právna skutočnosť narodenia dieťaťa, jej zánik zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. V tejto veci je aktívne legitimovaný ten, komu patrí zákonom ustanovený nárok na výživné a osvedčí ho spôsobom, ktorý predpisuje Zákon o rodine, teda uvedie a osvedčí rodinný vzťah, ktorý opodstatňuje platenie výživného. Osvedčenie nariadenia predbežného opatrenia vyžaduje aj schopnosti a možnosti povinného platiť výživné v zmysle Zákona o rodine.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič, bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Napriek tomu, že sa osvedčujú schopnosti a možnosti povinného rodiča, obsahom predbežného opatrenia bez zreteľa na to, ktorý druh vyživovacej povinnosti sa má plniť, je výživné v nevyhnutnej miere.

Pri určení výživného v nevyhnutnej miere sa rozsah výživného v predbežnom opatrení zásadne odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí, okrem prípadu, ak nevyhnutná miera je súčasne aj limitom schopností a možností povinného.

Výrok predbežného opatrenia nepredurčuje obsah meritórneho rozhodnutia, pritom výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných životných potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného. Výživné priznané predbežným opatrením má nevyhnutnú mieru jeho plnenia aj pre oprávnenú osobu. Výživné bez ohľadu na oprávnené potreby navrhovateľa má postačovať na uhrádzanie základných životných potrieb a tento limit sa vzťahuje na všetky druhy vyživovacích povinností. Začiatkom plnenia vyživovacej povinnosti je deň rozhodnutia o predbežnom opatrení, pričom predbežným opatrením o platení výživného v nevyhnutnej miere sa nerozhodlo o tom, že je daný základ pre určenie vyživovacej povinnosti v konaní vo veci samej.

Odvolací súd k námietke otca maloletej v podanom odvolaní, v ktorom vytýkal okresnému súdu, že vo veci rozhodol bez dostatočne zisteného skutkového stavu, poukazuje na ustanovenie § 75 ods. 6 O.s.p. podľa ktorého súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Tiež podľa § 75 ods. 4 O.s.p. o predbežnom opatrení musí súd rozhodnúť najneskôr do 30 dní po doručení návrhu, v prípadoch uvedených v § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. tak musí urobiť do siedmich dní, v prípadoch uvedených v ustanovení § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. tak musí urobiť najneskôr do 48 hodín a v prípadoch uvedených v ustanovení § 75a tak musí urobiť do 24 hodín od doručenia návrhu.

Z uvedeného vyplýva, že pri prijímaní takéhoto opatrenia, ktoré je opatrením dočasným a predbežným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. Aj v konaní o predbežnom opatrení musí súd hodnotiť vykonané dôkazy, pritom (pri súčasnom preukázaní potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov) rozhodné skutočnosti, (predovšetkým nárok sám) nemusia byť spoľahlivo preukázané. K nariadeniu predbežného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Procesnú zodpovednosť v uvedenom smere nesie navrhovateľ predbežného opatrenia.

Zákon preto nepredpokladá, že súd bude pri rozhodovaní o predbežnom opatrení vykonávať dokazovanie a naopak, vo vedomí, že výsluchom účastníka konania, proti ktorému návrh na nariadenie predbežného opatrenia smeruje, by mohol byť zmarený účel uvedeného opatrenia; v ustanovení § 75 ods. 6 O.s.p. výslovne formuloval zásadu, že účastníci nemusia byť pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie vypočutí a rovnako, že súd nemusí nariadiť pojednávanie. Pri samotnom osvedčovaní nároku (na základe predložených listín) potom nie je treba dôsledne dodržiavať tie formálne požiadavky, ktoré zákon ukladá pri dokazovaní, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla pred rozhodnutím o predbežnom opatrení k obsahu listín, z ktorých bude súd robiť záver o tom, či sú splnené predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, vyjadriť.

Zo zákonného ustanovenia (§ 75 ods. 6 O.s.p.) treba vyvodiť, že účastníci nemusia byť vypočutí, a že súd pri nariadení predbežného opatrenia nemusí nariadiť pojednávanie, pretože sa nejedná o prejednanie veci samej. Citované ustanovenie je práve výnimkou zo zásady ustanovenej v § 18 a § 115 O.s.p. Súd o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhoduje aj bez výsluchu účastníkov, tým je daná možnosť súdu rozhodnúť o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj bez toho, že by sa účastníci k návrhu predbežného opatrenia priamo a ústne vyjadrili. Takýto postup v konaní umožňuje súdu vychádzať z predpokladov, ktoré osvedčujú dôvodnosť takéhoto návrhu, bez toho, aby nariadil pojednávanie, alebo vypočul účastníkov.

Predbežné opatrenie, ktorým súd ukladá platenie výživného v nevyhnutnej miere možno nariadiť bez zreteľa na to, o aké výživné ide. Dôležité je len to, že sa uplatňuje nárok na výživné, ktorého právny dôvod spočíva v ustanoveniach Zákona o rodine, to znamená, že výživné poskytované na inom než zákonom podklade nemožno chrániť predbežným opatrením.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Medzi jednotlivými druhmi vyživovacej povinnosti má vyživovacia povinnosť rodičov k deťom významné postavenie. Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve. Pre zákonný vznik tejto vyživovacej povinnosti je relevantnou objektívna právna skutočnosť narodenia dieťaťa, jej zánik zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti jednoznačnejšia je situácia, keď dieťa získa pravidelný príjem, či už zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a pod.

V tejto veci je aktívne legitimovaný ten, komu patrí zákonom ustanovený nárok na výživné a osvedčí ho spôsobom, ktorý predpisuje Zákon o rodine, teda uvedie a osvedčí rodinný vzťah, ktorý opodstatňuje

platenie výživného. Niekedy je tento rodinný vzťah nesporný a osvedčenie sa vykoná spravidla predložením verejnej listiny, napr. rodného listu, sobášneho listu a podobne.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodiča.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Napriek tomu, že sa osvedčujú schopnosti a možnosti povinného rodiča, obsahom predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. a/ O.s.p., bez zreteľa na to, ktorý druh vyživovacej povinnosti sa má plniť, je výživné v nevyhnutnej miere. Pri určení výživného v nevyhnutnej miere sa rozsah výživného v predbežnom opatrení zásadne odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí, okrem prípadu, ak nevyhnutná miera je súčasne aj limitom schopností a možností povinného. Výrok predbežného opatrenia nepredurčuje obsah meritórneho rozhodnutia, pritom výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných životných potrieb oprávneného a nie je rozhodujúce, že povinný je schopný platiť aj vyššie dávky výživného. Výživné priznané predbežným opatrením má nevyhnutnú mieru jeho plnenia aj pre oprávnenú osobu. Výživné bez ohľadu na oprávnené potreby navrhovateľa má postačovať na uhrádzanie základných životných potrieb a tento limit sa vzťahuje na všetky druhy vyživovacích povinností. Začiatkom plnenia vyživovacej povinnosti je deň rozhodnutia o predbežnom opatrení.

V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že otec nežije s maloletou a jej matkou v spoločnej domácnosti a túto skutočnosť potvrdil aj otec v podanom odvolaní. Možno teda prisvedčiť tvrdeniu matky, že počas neprítomnosti otca sa sama stará o maloletú a najmä o jej výživu, k zabezpečeniu ktorej potrebuje finančné prostriedky, aby mohla zabezpečiť jej nevyhnutné potreby. Pokiaľ matka tvrdí, že otec jej na výživu maloletej neprispieva, je nutné stotožniť sa so záverom okresného súdu, že je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, rodičov maloletej a určiť výživné, ktoré je otec povinný platiť na výživu maloletej v nevyhnutnej miere do rúk matky, ktorá poskytuje maloletej výživu a starostlivosť sama a je v súlade so zákonom, uložiť otcovi maloletej povinnosť prispievať na jej osobnú starostlivosť finančným plnením. Matka preto odôvodnila skutočnosti vyžadované zákonom pre vyhovenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súlade s § 76 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Okresný súd preto rozhodol správne, keď nariadil predbežné opatrenie a uložil otcovi maloletej prispievať na jej výživu v nevyhnutnej miere sumou 50,- eur mesačne.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že predbežným opatrením o platení výživného v nevyhnutnej miere sa nerozhodlo o tom, že je daný základ pre určenie vyživovacej povinnosti a v akom rozsahu, v konaní vo veci samej, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.